

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 08.11.2005
Sak: 0381/05

Resultat: Behandlet

Arkivsak: 05/33875
Tittel: HØRINGSUTTALELSE TIL REVISJON AV RAMMEPLAN FOR
BARNEHAGER

Behandling:

Behandling i møte 01.11.2005:
Ordfører Rita Ottervik (Ap) foreslo saken utsatt.

VEDTAK:

Saken utsatt til 08.11.2005.

Behandling i møte 08.11.2005:

Odd Anders With (KrF) foreslo på vegne av KrF og H:
Pkt. 1, siste setning, utgår

Odd Anders With (KrF) foreslo på vegne av KrF og H:
Pkt. 2, linje 5 endres til:

”Fordi barnehagene har egenbetaling og er frivillig, støtter Trondheim kommune...”

Votering:

Innstillingens pkt 1 frem til siste setning ble enstemmig vedtatt
Ved alternativ votering mellom innstillingens pkt 1 siste setning og Withs forslag om å stryke denne, ble innstillingen vedtatt mot 5 stemmer (1KrF, 2H, 1FrP, 1Sp)
Ved alternativ votering mellom innstillingens pkt 2 og With med fleres forslag ble With med fleres forslag enstemmig vedtatt.
Innstillingens pkt 3,4 og 5 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

VEDTAK:

Formannskapet har vurdert forslag til revidert rammeplan for barnehager, utsendt fra Barne- og familiedepartementet 07.09.05 og gir følgende uttalelse:

1. Trondheim kommune ser positivt på utkastet til revisjon av rammeplan for barnehager der også barns medvirkning er kommet med som eget punkt.
Det styrker planen at fag og metodestoff er tatt ut og flere elementer er flyttet over til barnehageloven. Kap. 1 –3 kan strammes inn ytterligere fordi noe av innholdet

beskriver allment anerkjente verdier i samfunnet og ikke egner seg til regulering i en forskrift.

2. Dagens kunnskapsyn på barn må få konsekvenser for fysisk utforming og pedagogisk arbeid.
Økt fokus på barnas læringsutbytte støttes og sees i sammenheng med barnehagen som en helhetlig oppvekstarena der barnehagen snart er et tilbud til alle som ønsker plass. Fordi barnehagene har egenbetaling og er frivillig, støtter Trondheim kommune støtter Trondheim kommune rammeplanens pedagogiske prinsipper om at det generelt ikke skal settes opp utviklingsmål for det enkelte barn.
Barns betydning for hverandre bør utdypes i forskriften.
3. Trondheim kommune støtter rammeplanens føringer om krav til personalets kompetanse, selv om barnehagelovens § 18 om barnehagens bemanning, ikke har krav i overensstemmelse med dette .
4. Barnehagens rolle som samfunnsbygger er betydningsfull. Det er positivt at miljøets betydning, når det gjelder forståelse og respekt for sosiale og kulturelle forskjeller i barnehage og nærmiljø fremheves og at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger inngår og bidrar i fellesskapet. Trondheim kommune vil her spesielt peke på at rammeplanen må være særlig tydelig i sine føringer for en inkluderende barnehage, også for de med alvorlig livslang sykdom, som er en økende utfordring.
5. Forslag til revisjon av rammeplanen gir Trondheim kommune tilstrekkelig frihet og ønskelig handlingssrom som barnehageeier.

Saksframlegg

HØRINGSUTTALELSE TIL REVISJON AV RAMMEPLAN FOR BARNEHAGER

Arkivsaksnr.: 05/33875

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til vedtak:

Formannskapet har vurdert forslag til revidert rammeplan for barnehager, utsendt fra Barne- og familiedepartementet 07.09.05 og gir følgende uttalelse:

1. Trondheim kommune ser positivt på utkastet til revisjon av rammeplan for barnehager der også barns medvirkning er kommet med som eget punkt.
Det styrker planen at fag og metodestoff er tatt ut og flere elementer er flyttet over til barnehageloven. Kap. 1 –3 kan strammes inn ytterligere fordi noe av innholdet beskriver alment anerkjente verdier i samfunnet og ikke egner seg til regulering i en forskrift.
2. Dagens kunnskapsyn på barn må få konsekvenser for fysisk utforming og pedagogisk arbeid.
Økt fokus på barnas læringsutbytte støttes og sees i sammenheng med barnehagen som en helhetlig oppvekstarena der barnehagen snart er et tilbud til alle som ønsker plass.
Så lenge det fortsatt kreves oppholdsbetaling og barnehagen ikke er tilgjengelig for alle som ønsker det, støtter Trondheim kommune rammeplanens pedagogiske prinsipper om at det generelt ikke skal settes opp utviklingsmål for det enkelte barn.
Barns betydning for hverandre bør utdypes i forskriften.
3. Trondheim kommune støtter rammeplanens føringer om krav til personalets kompetanse, selv om barnehagelovens § 18 om barnehagens bemanning, ikke har krav i overensstemmelse med dette .
4. Barnehagens rolle som samfunnsbygger er betydningsfull. Det er positivt at miljøets betydning, når det gjelder forståelse og respekt for sosiale og kulturelle forskjeller i barnehage og nærmiljø fremheves og at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger inngår og bidrar i fellesskapet. Trondheim kommune vil her spesielt peke på at rammeplanen må være særlig tydelig i sine føringer for en inkluderende barnehage, også for de med alvorlig livslang sykdom, som er en økende utfordring.
5. Forslag til revisjon av rammeplanen gir Trondheim kommune tilstrekkelig frihet og ønskelig handlingsrom som barnehageier.

::: Sett inn innstillingen over denne linja

Trondheim kommune

... Sett inn saksutredningen under denne linja

Bakgrunn

Stortinget vedtok sommeren 2005 ny lov om barnehager. Formannskapet behandlet høringsuttalelsen til denne 11.01.2005.

Ny lov med tilliggende forskrifter skal gi virkning fra 01.01.2006. Det er derfor kort høringsfrist for revisjon av rammeplanen, 7.november 2005. Det vil også komme med det aller første forslag til uttalelser til andre forskrifter tilknyttet denne loven.

Gjeldende rammeplan for barnehager ble vedtatt som en forskrift til barnehageloven i 1995 og var den første rammeplan for barnehagen i Norge.

I løpet av det siste 10 året har det vært flere markante samfunnsendringer med betydning for barnehagens virksomhet:

- I 1997 ble grunnskolen 10 årig med skolestart for 6 åringene
- En stadig større andel av barn under opplæringspliktig alder er i barnehagen
- Andelen av barn under 3 år har steget; en trend som vil fortsette inntil full barnehagedekning er oppnådd
- En større andel av barna har heldagstilbud
- Det kulturelle mangfoldet og verdimangfoldet øker
- Barnekonvensjonen (1989) styrker barns rettslige stilling i samfunnet, noe som gir ytterligere forpliktelse til barnehagen som pedagogisk virksomhet. Bl.a i form av krav om en større grad av barns medvirkning i samsvar med barnas alder og modenhet
- Økende fokusering på barnehagens innhold og kvalitet
- Internasjonale utredninger og offentlige dokumenter peker på barnehagen som et godt grunnlag for livslang læring

Det fremheves spesielt økt kvalitet i barnehagen, barns rett til medvirkning og en utvidet innholdsbestemmelse som de mest vesentlige intensjonene med forslag til ny barnehagelov.

Forslag til revisjon av ny rammeplan for barnehager

Rammeplanen, som er en forskrift til barnehageloven, skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver. Planen skal gi barnehagens personale, eier og tilsynsmyndighet en forpliktende ramme for arbeidet og gi foreldre mulighet til å påvirke innholdet i barnehagen. For å gjøre planen mer hensiktsmessig er den redusert fra 130 til vel 20 sider. Flere elementer er flyttet over til loven, bl.a. fag og metodestoff og den nye barnehageloven har fått en ny innholdsbestemmelse.

Barns medvirkning er kommet med som nytt punkt og fagområdene er utvidet fra 5 til 6 områder, der filosofi og nærmiljø er nye. Fagområdene samlet vil da være:

- språk, tekst og kommunikasjon
- kropp, bevegelse og helse
- estetiske områder
- natur, miljø og teknikk
- etikk, religion og filosofi
- nærmiljø og samfunn

For hvert av fagområdene er det angitt prosessmål for barna og krav til personalet knyttes til disse målene. Dette er nytt.

Sentrale prinsipper i dagens rammeplan forslås videreført: syn på barn og barndom, et helhetlig

Trondheim kommune

læringsbegrep og barnehagens egenart som arena for lek, omsorg, oppdragelse og læring. Det er formulert tydeligere krav til ansattes kompetanse for å sikre barn likeverdige tilbud av høy kvalitet. Barnehagelovens nye innholdsbestemmelse er utdypet. Departementet ser det som viktig å videreføre barnehagens faglige frihet til å velge innhold og arbeidsmåter innenfor rammer gitt i lov, forskrifter og eiers lokale tilpasning.

Rådmannens vurdering

Den nye loven, som nå er vedtatt, legger føringer for forskriftens innhold.

Rådmannen velger å kommentere forslag til revisjon av planen når det gjelder:

- planens oppbygging
- barnehagens samfunnsmandat
- livslang læring
- synet på barn og barndom
- barns rett til medvirkning
- inkluderende barnehage

Planens oppbygging

Utkast til revisjon av rammeplan er nedkortet fra 130 til vel 20 sider.

Rådmannen vurderer dette som positivt og er enig med departementet i at metode og fagstoff kan tas ut fordi dette er alment kjent av barnehagens pedagogiske personale.

Rammeplanen er en forskrift, som i tillegg til å gi retningslinjer for innhold og oppgaver, skal gi foreldre og samarbeidspartnere innsyn.

Planen må ha en form som også gjør den tilgjengelig for brukerne, samarbeidspartene og for andre som ønsker innsyn i barnehagens virksomhet. Rammeplanens kap 1 - 3 vurderer rådmannen som for omfattende. Det vil styrke planen om denne delen nedkortes. Vi mener en sentral forskrift bør gi et tydeligere rammeverk med en mer presis ordlyd.. Rammeplanen skal være et hjelpemiddel først og fremst for barnehagens personale og fastsette klare mål for driften av barnehagene.

I deler av Kap 1. -3 beskrives oppgaver som er alment kjent for det pedagogiske personalet gjennom 3 års høgskoleutdanning. I tillegg er mye av det som beskrives også alment aksepterte holdninger i samfunnet.

Barnehagens samfunnsmandat

Alle familier vil snart få tilbud om plass i barnehagen når de ønsker det.

Barnehagen skal ha en viktig rolle som oppvekstarena for barn under opplæringspliktig alder og som velferdstilbud for småbarnsforeldre. Mer enn noen gang vil barnehagen få betydning som kulturformidler og møteplass for småbarnsfamilier med ulike bakgrunn.

Rammeplanen fremhever spesielt det samiske urfolkets særlige rettigheter. For storbyene vil det være like viktig å skape et barnehagemiljø som inviterer til deltakelse fra minoritetsgrupper med annen etnisk bakgrunn enn norsk. Derfor må barnehagenes samfunnsmandat også omhandle et inkluderende miljø for barna og foreldrene, der sammensetningen av barnehagens grunnbemanning må speile befolkningssammensetningen i barnehagens nærmiljø. Det er en utfordring for offentlig sektor å få flere minoritetsspråklige ansatte inn i ordinære stillinger. Respekt for menneskeverd og felleskap og retten til å være forskjellig fremmes best i daglige møter mellom mennesker.

Trondheim kommune mener dette ikke kommer godt nok frem i utkast til ny forskrift.

Barnehagenes rolle i forhold til å dempe utvikling av større forskjeller mellom ulike grupper i samfunnet er betydelig. Effekten av å komme inn med innsats tidlig er forskningsmessig dokumentert.

Geografisk mobilitet og den økende internasjonaliseringen stiller større krav til barnehagene enn før med hensyn til at barnehagene må tilpasse seg et samfunn i rask endring.

Krav til barnehagenes rolle i denne sammenheng burde blitt klarere presisert.

Trondheim kommune

Livslang læring

Begrepet livslang læring er i planutkastet beskrevet som læring på ulike arenaer hele livet.

Trondheim kommune vil understreke barnehagens betydning som ledd i en helhetlig opplæring og slutter seg til begrepet livslang læring og rammeplanens 6 ulike fagområder.

Den nordiske barnehagemodellen med fortsatt vektlegging av lekpedagogiske prinsipper skal videreføres. Det skal bare unntaksvis settes opp utviklingsmål for det enkelte barn. Så lenge barnehagen ikke er et tilbud som er tilgjengelig for alle, vil Trondheim kommune støtte disse pedagogiske prinsippene for barnehagens læringsarbeid.

Utkast til ny rammeplan tar opp i seg nyere forskning og tydeliggjør barnehagens rolle i livslang læring. At barnehagen skal oppmuntre barna til å skrive bokstaver og tall og at barna skal få innføring i matematiske begrep og forståelsesformer støttes i forhold til barnehagens rolle som læringsarena og forberedelse til en best mulig skolestart.

Sterkere fokus på barnas utbytte av barnehageoppholdet kommer også til uttrykk gjennom tydelige krav til personalet. Det er nytt at personalet nå må arbeide i retning av gitte mål.

Det kan være ulike synspunkter på om det er riktig å stille opp bestemte krav til hvordan personalet skal arbeide. For barnehagens betydning som læringsarena kan det være positivt.

Ikke minst gir det andre miljøer innsikt i hvordan barnehagene skal arbeide.

På den andre siden vil mange være av den oppfatning at det å stille denne type krav til personalet er en undervurdering av barnehagens fagutdannede personale.

Trondheim kommune velger å se positivt på dette forslaget, men vil bemerke at den nye barnehagelovens nye bestemmelse om bemanning i § 18, ikke er vesentlig endret i forhold til de økte kravene til personalet.

Det blir derfor opp til den enkelte kommune å bestemme kompetansenivå og bemanning utover lovens minimumskrav. I høringsuttalelsen til barnehageloven fra Trondheim kommune vedr. bemanning, ble det i vedtaket gitt uttrykk for at det er behov for at alle ansatte i barnehagen bør ha fagbrev eller høyere utdanning.

Synet på barn og barndom

Sitat fra 2.1

”Rammeplanen tar utgangspunkt i et helhetsyn på barnet. Barn er aktive sosiale aktører som selv bidrar til sin egen læring. Barns utvikling sees som et dynamisk og tett sammenvevd samspill mellom barns fysiske og mentale forutsetninger og det miljøet de vokser opp i.

Samspill med andre mennesker – barn og voksne er av avgjørende betydning for barnas utvikling.”

Nyere forskning dokumenterer små barns kompetanse som betydelig. De er aktive, kreative og forskende og betyr mye for hverandre. Førskolebarns relasjoner og betydning for hverandre har fått liten plass i den nye rammeplanen. Verdier, tillit til seg selv og andre mennesker dannes i tidlig småbarnsalder og er nært knyttet til relasjoner barn imellom.

Denne nye kunnskapen må få konsekvenser for barnehagenes fysiske miljø og pedagogiske arbeid og oppfølging burde tydeligere fremkomme som krav i forskriften.

Barns rett til medvirkning

Planutkastet fremhever:

”Barn har rett til å uttale seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen. Barns rett til ytringsfrihet må ivaretas”.

Det nye kunnskapssynet om barnets kompetanse og Barnekonvensjonens føringer ligger til grunn for at barns medvirkning nå er kommet med i den ny barnehageloven og at området utdypes i planutkastet til ny rammeplan. Trondheim kommune har i flere år hatt dette temaet som satsingsområde i kommunale barnehager. Kap. 2.3 er dekkende for barnehagenes oppgaver med å la barn, etter alder og modenhet, få gi uttrykk for sine meninger og slik oppdras til å ta aktivt del i et demokratisk samfunn. At området filosofi er brakt inn i et av fagområdene sammen med etikk og

Trondheim kommune

religion er også positivt fordi det tar opp i seg betydningen av å samtale med barna om livets store spørsmål.

Inkluderende barnehage

Planutkastet fremhever universell tilrettelegging i kap 2.6; fysiske miljø som fremmer alle barns gode utvikling. Universell tilrettelegging skal sikre at det fysiske miljøet kan brukes av alle, uansett funksjonsnedsettelse, og at det kan brukes på en likeverdig måte så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger. Her ligger store utfordringer, særlig for gamle barnehagebygg.

Trondheim kommune vil særlig fremheve barnehagens oppgaver med hensyn til å være en god barnehage også for alvorlig syke barn med store og livslange hjelpebehov. På grunn av nye medisinske fremskritt er det flere barn enn før med omfattende funksjonsnedsettelser som lever opp. Tilrettelegging for denne gruppen barn burde vært omtalt i kap. 1.1 Barnehagens overordnede oppgaver.

Konklusjon

Rammeplanen beskriver barnehagens innhold og oppgaver og følger som før barnehageloven som forskrift. Lov og forskrift er tilpasset nye krav til virksomheten.

Trondheim kommune slutter seg i all hovedsak til det nye forslaget til rammeplan som nå er ute på høring. Det er positivt at rammeplanen er strammet inn fordi det gjør den mer tilgjengelig for de miljøene som skal samarbeide med barnehagen om en god utvikling for barna.

Første del kan med fordel strammes ytterligere inn fordi noe av innholdet beskriver alment anerkjente verdier i samfunnet, som også er kjent for barnehageiere, ledere og pedagogisk personale.

Økt fokus på læringsutbytte støttes og sees i sammenheng med barnehagen som en helhetlig opplæringsarena der barnehagene snart er et tilbud til alle som ønsker plass. Internasjonale studier bekrefter også barnehagens betydning som læringsarena. Barns medvirkning hører naturlig hjemme i forhold til dagens kunnskapssyn om barn og føringer i internasjonale konvensjoner.

Barns betydning for hverandre kan utdypes.

Trondheim kommune ønsker at betydningen av fysisk utforming og barnehagenes pedagogiske arbeid fremheves.

Det er positivt at sterkere fokus på barnas utbytte av barnehageoppholdet kommer til uttrykk gjennom tydeligere krav til personalet. Barnehagelovens §18 om bemanning, er imidlertid ikke vesentlig endret, slik at det blir opp til den enkelte kommune å bestemme kompetansenivå utover minimumskravene.

Barnehagens rolle som samfunnsbygger og i forebyggende arbeid er betydningsfull. Rammeplanen må være tydelig i sine føringer for en inkluderende barnehage som er god for alle barn, også de med alvorlig, livslang sykdom.

Rådmannen mener at forslaget til ny rammeplan gir Trondheim kommune tilstrekkelig frihet og handlingsrom som barnehageier.

Rådmannen i Trondheim, 24.10.05

Jorid Midtlyng
kommunaldirektør

Bodil Øwre-Johnsen
Rådgiver

Trykt vedlegg : Forslag til revidert rammeplan for barnehagen – høring
Utrykt vedlegg: Lov om barnehager